

میلعلما وه

قیاقد قیقدن ایید موزل

خیراتل قذر دی رادتناما و

تانااید

ی نار هط ی نیسد ن سحمدحمه دیسد جاد الله تعیا
مّرسد الله سّدق

ی نارہط ہملاء ہقر فتم تاجہتشون نیودتو یدنبہتسد ترورض

آنچه که به حسن این مسئله (چاپ و نشر مجموعه مطلع انوار) می‌افزاید این است که این دسته بندی‌هایی که شده خیلی مفید بوده است. به‌طور کلی نوشته‌جات متفرقه از یک اسلوب خاصی برخوردار نیست. حکم نوشته‌جات متفرقه مثل تألیف کتاب نمی‌ماند که مؤلف یک مبدایی را در نظر دارد و یک مقصدی را، و پس‌وپیش کردن مخلص به نظر مؤلف در تألیف باشد. حکم ورق‌های خطی انباشته شده روی هم را می‌ماند. کسی چیزی را می‌نویسد در کیفیت می‌گذارد، فرض کنید چند روز دیگر یک مطلبی را می‌نویسد در میزش می‌گذارد، همین‌طوری جمع می‌کند؛ پس‌وپیش [بودن این مطالب] دلیلی ندارد و معنا ندارد و انسان می‌تواند اینها را پس‌وپیش کند، چون نظر مؤلف در کتاب‌های جنگ و کتاب‌های کَشکول و کتاب‌های خطی، فقط جمع‌آوری مطالب متفرقه برای حفظ و ضبط است، فقط همین است. و لذا از نقطه‌نظر تدوین ایراد ندارد که اینها با هم ترکیب بشوند و منقح بشوند و کم و زیاد و این‌طرف و آن‌طرف ضمیمه بشود. مضافاً به اینکه در بعضی از این نوشته‌جات، به‌واسطه مطالعه بعضی از اینها مخاطب در یک حال و هوای دیگری می‌رود، بعد یک‌مرتبه در صفحه بعدش قضیه در یک مطلب دیگر می‌آید که اصلاً از آن فضا یک‌مرتبه خارج می‌شود؛ ولی اگر اینها دسته‌بندی باشد آن مخاطب در همان فضا حرکت می‌کند، بدون اینکه بخواهد یک‌دفعه در دو [فضای متفاوت وارد بشود]. فرض کنید که یک‌دفعه یک مسئله مثلاً اخلاقی پشت سرش یک قضیه اجتماعی [باشد]، این دوتا ربطی به همدیگر ندارند، یک‌دفعه انگار تهی می‌شود، [مخاطب] خودش را [گم می‌کند]. این هم یک نکته ضعیفی است در نوشتن مسائل متفرقه که این قضیه [دسته‌بندی کردن] آن نقطه ضعف را رفع می‌کند.

ہملاء موحرم ہقر فتم ہعلاطم ترورض

ی مذہک ت سا فلوم ءار آناید، ی طخ تاجہتشون نیا رد مهم ی لیخ ہلئسم، رگید فرطکی زا و ہہ ار اہنآ ہتساوخی م فرطکی زا و ؛ دہدب رارق مومع ضرعم رد ی تارو ذم ہطساوہہ ار اہنآ ہتساوڈ ہطساوہہ نآ رکز مدع رد مہ و ہتشاد رو ذم دارم ناید رد مہ. دناسرب مومع علاطا ہہ ی و حذ کی رد ی لو، تسیچ ہلئسم دنادی م ہک ش دوح. ت سا ہتشاد رو ذم [ہدوب نامز] نآ رد بخ ہک ی تایصوصخ و نیبیت تارو ذم نآ ہطساوہہ دناوتی مذ و ت سا ی دج تارو ذم ہک دراد ی تارو ذم کی ہلطم ناید، دنک ہدافتسا لئسم نآ ہہ ن دیسر رد دناوتی م ی لیخ ی طخ تاجہتشون نیا زا ناسنا. دہدب رتشیب حیضوت ت سہ ن اشیا تاجہتشون رد ہتبا ہک

ی لیخ ی لکروط ہہ ہتکن کی زا. دسرب ہلئسم کی ہہ دناوتی م تیاکد کی زا تا قوا زا ی ہاگ مدآ رواب و دامتعا ہدنیسون ای ہدنیوگ ہہ ت بسز رگا اصوصخ، دوشی م نشور و شاف ناسنا ی ارب لئسم زا دنک ضوع ار وا رکفت ریسہ لاصا اسبہچ، دشاب ہتشاد ار صاخ

ی شنیزگ ناید زا باننجا و ہلطم ل قدر یرادتنا ما موزل

ی ہی ہامک ار ہلئسم و دنکب ار تناما تیاہر ہلطم ل قدر دیاہن ناسنا ہک ت سا مهم ی لیخ نیا و دیاہن ہک ت سا بطاخم اریز ؛ دنکن ل م ی شنیزگ ہلطم ناید رد تقوچ ہہ. دنک و گزاب ہطباخم ی ارب ت سا ہدنیوگ اب میمصت ہکنیا ہن ؛ دنکب ت و اضق ہچ، ہدینش ہک ی ہلئسم نیا اب طاہتر ا رد ہک دریگب میمصت رگید دشاب نیا زا ریغ رگا و دیوگب دیاہن نیا، ت سا ہداتقا قافتا نیا ہلئسم نیا رد ہک دیوگب دیاہن ہدنیوگ

!دنگی م اوغا ار بطاخم و دنگی متنايخ بطاخم به ناسنا ،تسا تنايخ

ی ار بتشاد ن سحالی نب به جار ،دوب یر بنم ص خشد کی دیدن سح ماما دلوت بشرد نم معفد کی
ی نب ار اروشاء معقاو و دندوب زاسخیرات ن سحالی نب هکنیا و دیجمت و فیرعت و درکی متبحد مدرم
اروشاء معقاو تراردن آ هک دنتشاذنگن ناشدوخ ی اهمايقا ب و دنتشاد هگد مدنز ادشلا دیسزا دعب ن سحالی
ی ضم ی اهت کرد کی ن سحالی نب ی اهت کرد !تسا تنايخ ن درک تبحد روطن یا بخ .دنگ ش کورف
ی تکر د هچ ن آ .دندوب فالخم ن سحالی نب ی اهت کرد نیا ابرقاب ماما و ق داصد ماما و دوب همنأ میخانزا
زاسخیرات دیوگی م امشد تقو ن آ؟! دنگ ل تقه به دیدهدت و دندوب ن اندز رد ار ق داصد ماما دنیای م هک تسا
دنیوگب و - ن اندز ملیوط رد م ه ن آ - دندوب ن اندز ار ق داصد ماما هک دندوب نیا رخیرات نیا روشهدرم !دندوب
ی م ادیبی تروصد هچ ،دنگ تبحد روطن یا دیاب ن ناسنا [تقون آ] !میشکی م ار و ت ادرفی نکذت تعبیرگا
!دنگ!

خیرات گنذ هداثفا قافتا ن سحالی نب هطساو به هکی عیاقو نیا « : [ی مق] س ابع خیشاقاً موحرم لوقه به
،درکی م مابثشا م ه ن اشیا «!دنوشی م ن یبده مدرم نوچ م یوگب دیابن ام .میوگب دیابن ام ی هتمم ،تسا دوب
لااد هک دنتسه ی ناسک هچ ن سحالی نب رگم ؟دنوشی م ن یبده ی سک هچ به مدرم ؟دنوشی م ن یبده هچ به مدرم
دنتسه هیقب لثم ی لومعم مدآ کی ؟دنوشن ای دنوشن یبده مدرم
به ،دنوشی م ن یبده مدرم .دش مامت ،س ب و دشاب هتشد لوبق ار رفد هدراهچ دیاب طقف معیش بتکم
دنسری م ضحم الله دعب ن اندزرف میهاربا و دمحم زام زارکنم و ریکز رگم !دنوشی م ن یبده هک منهج
تسه هکی ایضقره بخ ؟تسیچ اهنأ به تبسند ترظن هک
؟تسیچ اهنأ به تبسند ترظن امشاقاً -
تسه هچره لااد بخ -

میهمفب ار و ت طوطخ و طخ میهمفب ی یوگب دیاب ریخن -

این حرفها نیست؛ آنها هم مثل بقیه، بقیه هم مثل آنها؛ نه تنها در بنی الحسن این مسائل اتفاق
افتاده، حتی در بنی الحسین هم این مسائل اتفاق افتاده است. افرادی که بودند [و خلاف کردند]. اینها
چیزهایی است که باید گفته بشود تا شیعه آن مسیر ناب خودش را انتخاب کند و کورکورانه نباشد.

رصاصه خیرات و ملامت خیرات ق ناقد زای پاه نومذ

!دنگ حضنتم مدرم نایم رد تساوخی م ار ی داه ماما ،دنگ ماندب ار همنأ تساوخی م ی سابع لکوت م
یزچ یرارصا اب لااد هرخلأ اب ات اهنیا و بارش و مزب س لجم به مینکی م توعد ار ی داه ماما تفگ
[دوشب ماندب ترصدات دنگب یراک به راداو ار ماما]

دوش هفاضا تاقلعت رد اهباتک نیمه به تساراقه هکی لئاسم نیمه رد مدرم ی ایضق کی نم
بارش مکاد س لجم رد دعب و دوب ی ناگیاپلگ ل امج دیساقاً موحرم ی تحبم هک ار ی صخش ن آ ن اتساذ
زور نیا به ام راک !میسرتب نامدوخ تبقاء رب دیاب !ی ناگیاپلگ ل امج دیساقاً موحرم ی اهتحابم ه !دروخ
به ددرگی مرید وا ، [دوب] فجن لمسم دهجم و ی ناگیاپلگ ل امج دیساقاً ی اهتحابم ه هکی سک !دسری م
طاسب م ه دعب و ورب و ایید و ماش و دنگی م ش توعد و دروخی م هکی مارحل ام هطساو به دعب و ش هاگداز
راک ؛دنگی م ادیب ماتتخا رمذ برش س لجم به س لجم ،دعب و دریگی م رارق ی تسیابدور رد هرخلأ اب ی یادک
!دسری م اج نیا به

دعب هک ار ی دیجو نیمه !دندوب لمسم نیدهجم ز اهنیا ،دندرک باجد فشک و دندمأ هکی ناسک ن آ
ی روطن یا !دعتم تازاجا ،فجن ناگزرید ز ا تشاد ی دعتم تازاجا ن اشیا ،دندرک ش مادعا بلاقتا ز ا
عایض اقا و ی قار ع و ی نیئان ل اثما .تسا هتشد داهتجا مزاجا مدز اود ز ا ش یید مدینش مگزر بردپ ز ا نم هک
باجد فشک س لجم رد باججی د ار ش دوش ن ز و دیای م اقا نیا و [دندوب مداد داهتجا مزاجا وا به]
رظن ز ا و ،دیاری می رعش و دراد داهتجا مزاجا رتشیب ای ات مدز اود هکی ی اقا نیمه ،دروای م ماشنامرک

دوشی م دندلب آقا نیا بخ ، هدادن ار اهنیا نیمضت ، هدادن نیمضت ی سک ی ارب ادخ¹ . دوبذ ی دبر عاشر یرعش دنکی م ار اهر اک نیا دیآی م

ماما ردارب . درادن هدیافه کن نیا دنتفگ . دنک م اندب ار ی داه ماما تساوخی م [ل کوتم] ایضق نیا رد و تدوخ س لجم رد روایب ار وا ، تساه فر د نیا ل ها وا ، تساه فور عم اضر لان یا هب مه نآ هک ی داه هک دمهی م هچ مه ی سک و تساه ه دوب س لجم نیا رد اضر لان یا هک نک ش خپ ایند مه دعب و ل ناسم نیا زا توعد دتسرفی م . «تسا ی بوخر کف ، هلد» : دیوگی م [ل کوتم] ؟ دراد توافت اضر لان نیا اب اضر لان نیا ی م وا هب ، دیآی م ش ردارب ل بافتسا هب² رسج رس ی داه ماما . دیآی م ارماس هب هیندم زا ار ناشیا دنکی م ارچ : «دیوگی م [ماما] . دنکی م فرطن آ و فرطن یا مدرخ کی ؟ «تسا هتساوخ ار و تهچ ی ارب» : دنیوگ «ن لاف و میایب و ا ش پید دهاوخی م [هفلخ]» : دیوگی م «؟تسا هتساوخ [ار و ت] هچ ی ارب بخ ؟ ی یوگی مذ ، دربب ار وربا دعب و ی نکب ار راک نیا ، ی نکب ار راک نیا ی یایب دهاوخی م ریخنه» : دیوگی م [ترضد] اهاجنیا هب لاثم میراذگی مذ مه ام ! هن» : هک تفگ [ترضد ردارب] «. دربب دهاوخی م ار تبیل ها ام ی وربا وا ...» و درک دهاوخ ی زیروربا نیا ، نکت تکرش س لجم نینچ رد ! ورنه» : دندومرف ترضد «. دسرب رثا بیترت و ا ، دندکی م ار صا ترضد هچ ره هصلاخ . دوب دمآ ، دوب هشد دندلب ی یاهدیما کی هب ل ااد مه ش ردارب رگا ، راکنا ی اضف ن آ رد رگید دعب دریگی م ار قی یاضف کی رد ناسنا هک ی تقو ی نعید . دهدی مذ ! دریزی مذ ، دیوگب دیایب مه ی داه ماما

ترضد و «!هن» : دیوگی م و دریزی مذ و ا و دنکی م ار صا دراد ماما !تسا بیجع هلمسم ی لیخ هب ترضد هکنیا هن ل او ، میوگی م ن م ار نیا - «مینکب راکچ میدلب مه ام ی ریزی مذ هک ل ااد» : دیوگی م هتفری م ل کوتم رصق رد ا هج بص ، ل اس هس ، درکی م ی رامش هظط ش ندمآ ی ارب ل کوتم هک و ا - دیوگب و ا زور کی ، تساه تسم دنتگی م زور کی ، تساه ضیرم دنتگی م زور کی . دندادی مذ ش هار [اما] ، تساه رد دیهاوخی م ماما اب . دریمی م ل کوتم مه ل اس هس زا دعب ، ل اس هس ، ... دنتگی م زور کی ، تساه باوخ ! رگید دندوب همئا ی اهر سپ اهنیا ؟ دندوب ی ناسک هچ اهنیا بخ ؟ دیتقیب

حیحصه ی انبم و هار باختنا و ق ناقد زا ی هاگا

نیا ام ات .تسا نیا هلمسم . مینک باختنا ار حیحصه هار میناوتب ات مینوشب ار بلاطم نیا ام دیاب میناوتی مذ ؟ تسیچ ماچ ؟ تسیچ هار ؟ تسیک ماما دنزرف ؟ تسیک ماما مینیبب میناوتی مذ ، مینوشن ار لئاسم بوخی سک هچ ؟تسا دب ی سک هچ مینیبب ، میرادن بیغ هب ل اام نوچ ؛ دشاب دیاب اهنیا و میمهفب ار اهنیا میناوتی م ،³ ق ل س و قرط رد دادضا نید مج نیمه زا [!اطغ مادک و تساه تسرد] هار هار مادک ؟تسا مپسرب بولطم و هاوخلد دروم هجیتت ن آ هب

جاجوعا و بیشنوزارف ناسنا و دشاب هتشداد ار طخ کی طقف ش دوخ شور و هویشرد ی درفرگا ی تقو . دنک حیحصت ی کی هب تبسن ار ش رظن دناوتی مذ اعبط بخ ، دنک س اسحا فرطن آ و فرطن یا رد تقو ن آ ، دوشی م هدی شک فالتخم تانایرچ هب ش دوخ شور و هار رظنه طقن زا درف نیا هن دید ناسنا هک و ش دوخ ی هقف ی نابم دیاب ساسا نیا رب و ، تفریذپ ار ی زیچ ره دیابن رگید ! بجع ! بجع دمهی م . دنک مپسرت دیاب ار ش دوخ ی رکف ی نابم

ی ماعی نابم ش یادیب رد تادهاشم ریثات

و زاسر ریثات هتکن نیرتمهم ، دوشی م ادیب ناسنا ش و حول ود رد هک ی اهفلتخم تداود نیا اعقاو و ی تحار هب ار ی نیشدره ناسنا رگید و . دنکی م فرصتول خد ناسنا ی نابم رد دیآی م هک تساه نیمه ش تبثم ش دوخ ی ارب دیآی م . دنکی مذ باحستسا ار ی زیچ ره و دریزی مذ ی تحار هب ار ی نابم ره ، دریزی مذ

¹ . هقیلعت 196 ص 6 ج ، ی سانشد ماما هب دوشد عوجر

² پ

³ ا هقیلس

ار س ک کین اسنا ی تقو . دنیبب ناسنا هک ی یاج ز ا ؟ دوشی م ادیب اجک ز ا اهنیا . دراذگی م باتک و باسد ربخ و ا ز ا هچر ه ناسنا طقف . هتسب ار رد و ش اهر جد رد و ش اهنادر د هتفر فرط دینک ضر ف . دنیبب ، دنراد ار تاماقم نیا نلاف ی اقا ، دنتسه ی روطنیا نلاف ی اقا [: دنیوگی م] ، تسا بیغلاب امجر دوشی م و هدیشد و تسا هدیدن ناسنا [ی لو] دوشی م ل قن اهنیا ل ناسم ، تامارک ، ت ایاکد ، دوشی م پناچ مه باتک و ، دریگی م ل کث و ا ن هذ رد ی یانبم کیه جیتن رد ؟ دوشی م هچ هجیتن رد ؛ [تسا] هدیدن ش دوخ مشچ هب لَض طقف شاک ی ا ، تسا رتدب ش لضا ن ا ، لَض ا مه و لَض ا مه ! لَض ا و لَض و دوری م انبم ن ا س اسار ب . دوب اهنن

هک دیآی م ش پپی ی تایصوصخ کیه ، دیآی م ش پپی ی لئاسم کیه ، دیآی م ش پپی ی یایاضق هبتر مکیه اما ی لک روطه پ دیآی م ؛ دنکب روبع رگید اهنأ ز ا دناوتی م ن ، درنکب ی تحار هب بلالطم ن ا ز ا دناوتی م ن اسنا عبات ناسنا ی رکف ی نابم نوچ ؟ ارچ . دنکی م تسرد انبم کیه لاصا ، دزاسی م هدی ا ش ای رکفت متسیس رد و دیابین ناسنا هک ی تقو انبم ن ا ر ب و . تسا تادهاشم تایلوا ز ا ی کیه و تسا تایلوا و ت ایهیدب و تامدقم ی ارب هیاپ و ی لو ا ل ناسم عجز ؛ دوشی م هچ هئسم نیا ، دهدب رارق کلام و رایعم ار ش دوخ تادهاشم . دوشی م ی هقف هیرظن کیه و ی عامتجا هیرظن کیه ، ی ملاء هیرظن کیه حرط

ملاسلا مهیذع همنای خیرات قیاقدا ب ههجاوم تیمها

کی رد دیاب ام ارچ هک دوب نیمه ، دوب هجوت دروم ناگرزب ی ارب ی لیخ هک ی لئاسم ز ا ی کیه اذل هب اهنیا همنأ نامز رد دارفا ز ا ی رایسب هکنیا تلء ؟ هیریکب رارق هدش هتساریب عیشتی ی گتخاس یاضف و تافلاتخا و اهداضت و لئاسم دهاشد کیدزن ز ا ناشدوخ هک دوب نیا رطاخه ، دندشی م هدیشک فارحنا ی صخشدره ! دوشی م ش یاریب ماما ام ی ارب . دوب هدشن ش یاریب و ش یار ا اهنأ ی ارب ماما کیه . دندوب اهنیا ! دنکی م ریسفت ام ی ارب ار ماما لئاسم دیآی م ش دوخ هاوخلد قبطرب

داجسد ماما . دنکی م تعیب ، دیآی م هئیدم رد هک دیزیر اوخنوخ دنامرف و مکاد ن ا اب دیآی م داجسد ماما . دنکب کرت دیوگی م ن هک ار هچر ه و دیوگی م دیزی هک ار هچر ه دشاب عیطم هکنیا رب دنکی م تعیب

ار ناشدوخ تراسج رتشیب ی رادقم کیه هک رگید ناسک و کذل ائام و هندیوگ ، فلو م لادب ز ا رود ی لک روطه لاصا ار داجسد ماما ل مع نیا و دنیآی م اهنیا ، دنک ل امعا میضق نیا رد دناوتی م مه هئسم راکنا هب ن اشروز رگا و هئسم راکنا ی لک روطه بتسا ل و ا هلو رد رگا . دنکی م دادملق ماما ن ائش . دنیآی م رب هئسم عافخا ددسرد و دنیآی م ، دیسرن

ی سک هچ و درادن دند و تسا غورد میضق نیا لاصا ی لک روطه [دنیوگی م] : راکنا ل و ا هار رد : میضق عافخا ، تسا هاتفا قافتا و هدوب میضق نیا اقا هذ هک ی تقو مود هئسم رد ؟ اهفر د نیا و تسا هتفگ ! دز دیابن ار اهفر د نیا ، تفگ دیابن و مولعم ، تسا هدوب هچ تسین مولعم [: دنیوگی م]

ز ا رگید زیچ ، دیر یذیب ار و ا هعماج دیاب هک تسا ن ا هذ دوشی م عافلا هعماج هب هک ار هچنأ ن یاریابن ی اهقیلس شور و هار ، میهدب ن اشن ار ماما ی عقاو شور و هار هعماج هب میدماین ام نوچ ، دیآی مرد ب ا ی تقو هچیه . دنک ققم ار ام تاین دناوتب هک مینکی م باختنا ار هچنأ همنأ مارم ز ا و میهدی م رارق ار دوخ ماما ز ا ، مینکب تبحصن سد ماما ز ا ، مینک تبحصن داص ماما مارم تیفیک ز ا . هک دینکب ضر ف . میبای م کیه تاپاور ن ا ، رابخا ن ا ، لئاسم ن ا رد میوری م ، [دندرک هچ] میضق ن ا رد هک مینکب تبحصن داجسد ره رد . تسه اچ همه رد نیا و دناوخب ام لئاسم ن ا اب دناوتب هک میرادی م رب ، مینکی م ش نیزگی ی یاهزیچ ریاسد رب ش دوخ ص ئاقتا اب ار دوخ دهاوخی م فرط کیز ا مورگ کیه ای ص خشن ایرج ن ا رد هک ی نایرج دناوتب هک هچر ه ز ا ؛ ددرگی م ، دوری م ش دوخ تاپونم تادیوم ل ابند هب ن ایرج ن ا رد ، دنک لیمحت دارفا هبجن ن ا و هار ی ارب ی دیبآت کیه دناوتب هکنیا ات دنکی م ماک ار موک و دنکی م موک ار ماک [. دنکی م هداقتسا] عنام دناوتی م هک ی اهصیقتره ی ولج ، فرط کیز ا . فرط کیز ا نیا . دنک ادیب ش دوخ ق وفت و علامتسا ی ولج [دنکی م ی عسد] . تسین ص قنی ب ناسنا هک هر خلا ب . دریگب . هلیسو ره هب . دوشب و ا ندیسر ی ارب کسورع کیه دوشی م نیا بخ . دریگب ، دریگب ار اهنأ ی ولج و دوشب عنام دناوتی م هک ار هچنأ و ص ئاقت

دنیایی م تیفیک نامه به اهنیا و هشد هئارا دارفا به ن لآ نیا هک، هشد کزب

رارسا نامتک اب ق ناقد نامتک توافقت

کید دینک ضرف لآاد، تسای رسد بلطم کیدی تقوی کید. میرادن عافخا ام عیشت بتکم ردی لو
ناسنا هک درادن لیلید و تسامارد؛ دوشب اشفا [رگا]، تساماردنیا بخ، مدرک مانگ عافخرد هک صخش
دهاوخی مناسنار هارنآ، دندنادی م دارفا ریاسهک اریدرف کیشور و هار هدی تقوی کید دیوگب دیایید
هئئسم، هئئسم اجنیا رد رگید. دنتسه تاییصوخنیا یاراد اهنیا هک دهدن اشند دارفا به و دنکن ایید دیایید
ش باف بلطم کید بلطم دوخ، تساماء بلطم کید راهظا و نایید هئئسم هئئسم، تسسین رس کید عاشفا
دشاب دیاید [قد نامتک مدع نیا بتسا

به و بتسا صقان بلطم نیا و تسای لآد شیاچ، تدم نیا لوط رد بعیشد عمتجم رد هئئسم نیا
، تسا بتکم ساسا تیروحمش و حول و حرد هک ار هچنآ دنیایید هک تسا نآ بعیشدن یغلبم هفیظوی لکروط
ن بیطاخم میق ام رگم؟ دنک هچ هک دریگب میمصت ش دوش دیاید بطاخم لآاد، دنکن نایید دیاید ار نآ. دنکن نایید
ر بل لکوم، دندرادی لو، دندرادی میق مدرم؟! میئسه مدرم ر بل لکوم و ن بیطاخم ر بل لکوم ام رگم، میئسه
هئئسم نیا، هئئسم نیا اب تقوی نآ. مینک [تلاخد نامدوخ زا] زیچ دیاید هک ام؛ دندرادی ادخ، دندرادی ناشدوخ
دوشی م هتفگ فلاخ

هملاء هقرتم تاجه تشونرد مهیم بلاطم نیبیت موزل

کیدی اشفا طف - دندوبی مهیم لئاسم کیدی طاقت زای ضعب رد هک - ار نم دوش ساسا و رکف مامت
ر و ط به لآا صا ارم تینهذ مامت. داد ریغت لکلاب لآا صا، ی نایرچ کیدی به تبسنا اقا موحرم فرط زای بلطم
کیدی بتسا مسق کیدی سکره یارب، تسا روج کیدی سکره یارب [کاردا تیفیک] بخ. داد ریغت ی لک
کیدی اب تسا نکمی سکی، رگید مسق به تسا نکمی سکی، بلطم نینچ اب تسا نکمی سکی
؟! تسسین تانیخ نیا، دیوگب و دنادب ار لئاسم نیا ناسنا رگا بخ. دشاب رگید تاییصوخن و دروم هصلاخ
مه یزجوم ی لید و رصتخم ی لید همدقم و متشونه عومجم نیا یارب هک ی اهدمقم نیمه رد نم
و تشونتسد باتک تسا نکمی هک ی تازیتم و تاییصوخن مدرک هراشا بلطم نیا به اجنآ رد، تسه
موحرم اجنیا رد متفگ؛ دوب نیا متفگ هک ی پاهتکز زای یکی اجنآ رد دشاب هتشداد تسا نکمی گنج و ی طخ
ی لئاسم مهیم و حنه و دندرکذ لقتن ار ش عجرم هک دندرک رکن ماهیا و حنه ار ی بلطم زای ضعب هک اقا
ردقچ و؟ تسسین هیضه دندنادی م؟ تسسین هئئسم و بلطم هک دندنادی م یرایسب هکی تلادر؛ تسا هشدن نایید
کیدی ات، دنک لمع بلطم نیا به هجوت فطع و تریصب اب ش هار باختنا یارب ناسنا هک تسا بوخ
بلآج بتسا ی مهم هئئسم، هئئسم نیا اعقاو ردقچ. دهدن تسد زای هیامرس کیدی و دوشن مابتشا راجدی تقوی
دنتفرگش پیرد هکی هار اب نوچ ار نشور و حضاو هئئسم، هیضق نیمه اهی ضعب هک مینیبی م ام هک اجنیا
دنتکی م راکنا، تسا ضراعت رد

ش دو صقم و هدوب ماهیا و حنه ش یارب ی بلطم نینچ جرد اقا موحرم لثم ی تیصخش کیدی رگا بخ
میگد ملاک هک [ر و ط] نیا؟! تسا [بلاطم] نیا جرد ر بترتم ی تمکد هچ بخ، هدوب ماهیا نشاد هگن
داد رفت کیدی، منفری م هار نایاید رد هعد کیدی ن آقا: «منکبل لقتن ای هیضق کیدی میایید نم. دوشی م و غل
کیدی صخش هک دراد ی لیلید هچ؟! تسا یانعم هچ به؟ هچ ی نعینیا بخ «... ن لاف! کدرم ی آ: بز
دصق و دراد نآ تبث ر ب دصق هک ی ا عومجم نینچ رد، تریابع هچ اب بوخ طخ هچ اب مه نآ ش هتشنون
ی صخش کیدی بتسا ی ر و ط نیا سکن لاف [هک] دنکبل لقتن ماهیا و حنه ار ی بلطم کیدی دیایید، دراد نآ ظفدر ب
نیمه، ی تشاد دایز رهوچ رگم اقا؟! هچ ی نعینیا! دوشن صخش ش زیچ چیه، ش مسر هن، ش مسا هن هک
ی سرپل او حاء لصوص، میوری م دهشم ن اشندید یارب مام مسز ا دعبام ی تقوی هک ی سکن نآ؟! ی تشون ی ر و ط
، ی نور دنا ورب، مکیلع م لاس» [دیوگی م] طف، [دروا ی من لآاب] هتشنون زای ش رسد و درادن ی تدارم اب
مهیم هیضق کیدی دیایید تقوی نآ، دورب تسد زای بلاطم دهاوخی مند دن نیا رد؛ «میای م مدرک مامت نم ی تقوی
دوخیب؟ هدوب ی سکی هچ مینادی مند هک م ام هدوب مهیم ناشروظنم، اقا هن» [دنیوگب دارفا مه دعب]! دنکبل لقتن

تسه نیا شریض مجرم و ناشیا روظنم هک دینزی م تمهت، دیدنبی می زیچ نینچ اهنآ هب هچ یارب
ندرک فربریز رسنیا؟ تسیچ [ن دز فرد عون] نیا «!؟ دیوگی ما جک زا ار زیچ نینچمه کی امش
؟ دشت سرد [تسا قد ندرکی فخم] نیا، رگید تسا

؟ دوشی م هچ هلئسم، دشاب هتشداد علاطا بلاطم هنوگ نیا رب ناسنا هک دشاب نیا رب رارق رگا لااح
و هار نآ دیابید ناسنا ی لک روطه ب!؟ تسین سی ساسا رکف دیدجت کی بجوم نیا ایآ؟ دوشی م هچ بلطم
ساسا نآ رب ار ش هار و فده لک رگید و دنکب جیحصت هلئسم کی هب تبسن ار ش دوش ی رکف شور
هب ات هک هچنآ زا رتلااب، تسه ی یاهزیچ م اهدیشیدنی م هک هچنآ زا رتلااب هک دنکب ساسا و؛ دهدب رارق
یوحنه ب بلاطم و لئاسم دوشه بدوخ هکنا ز ا لبق. تسه ی لئاسم و رتلااب تاقبض م ادرک تسرد انب لاد
ار لئاسم، دنتفگ لبق اهلئاس، دنتفگ اهنیا هک ار نیا [دادید داد ی ا: «دیوگی ش دوش اب ناسنا»] هک دوشه ور
!چی ه و میتفر هچ و هچ ل ابد، میدرکن لوبق ام! ش اب ار ام. دنتفگ لبق زا

تسا ماسا رخافم زا هفینحوبا ایآ

موجرم زا هک ی اهتشنو نیا رد نم! دنتسین موصعم هک اهمدا. دنک تمحر ار یرهطم موحرم ادخ
ملاک نیا رد بخ¹ «... ناشیا ی ماهه تشونء انتنسا نوب»: هک یرهطم ی اقا هب عجار هتشدل قدی نیمخ ی اقا
تبحصد روظنیا دیابید مدا. درادل مات ی اچ (یرهطم موحرم) ناشیا ی ماهه تشون نلا. تسا فرد ی اچ
! درانداد م هلمج کی، درانداد م هلمک کی ی نعید [ترابع نیا] «... ی ماهه تشونء انتنسا ی ب»: هک دنک
ملاسا ی دلجود باتکن نیمهر د! دنکی مرکز ملاسا رخافم زا ار هفینحوبا ش باتکر دن ناشیا. تسین روظنیا
نیا و، تسا قدیاصد ماما کی هرامش نمشد هک ی اهفینحوبا! دینک ماگن دیورب بخ.² نامز تاییضتقم و
دراد ی نیگنذ خیرات هفینحوبا³

ی م تبحصد ی دزد هب عجار هدمآ. دوب [ش یاهناتساد زا] ی کی مزات. متفگ ناتیارب ار نآ هیضق کی
اجنآ ی سک کی، دننک عطق ار ش تسد دنوری م دعب «دینک عطق ار ش تسد دیاب»: دیوگی م هفینحوبا، دنک
ش مک و تسا] مدرک ار راک نیا هکنیا! ی تفگ و ت هک تسین نیا هک راک نیا مکد رخا»: تفگ دوب هتسشن
تسرفب بخ [دیوگی م] «مدوبن هجوت م، یوگی م تسار! بجع»: دیوگی م! «[تسا ی رگید زیچ
کی تسد! بجع» [تسا هتشدگ هک لااح نک ش لو»: تفگ «! دننکی م عطق نلا [هدشن رید ات، ن اشلابند]
دننکی م عطق و «! رگید، میدز ار ی فرد لااح نک لو»: دیوگی م، دننکی م عطق ار ی هانگی ب

هک ی تسیاب اهنیا هب هجوتی ب لاصا ام ی نعید!؟ دوشی م هچ [وا تارظن و اهراک] نیا اعقاو بخ
بخ!؟ تسا مدرم روصنم ناندز رد نوچ، میدادب ملاسا رخافم زا ار وا] لااح!؟ [مینزب فرد وا مرابرد]
مدا دریمب ی ملاظ] ناندز رد ی سک ره رگم. دنریمی م اهفرد نیا و نلاف ناندز رد م هتسینومک
ار مدرم و دتسرفب هیملاعا مدوب دلب طقف، مدوب ج، مدوب ش ی اوعد روصنم اب [هفینحوبا] [!؟ تسا ی بوخ
ی مذ دنلب هک ش دوش. دریگی م ار وا م هر روصنم مرخلاب. دورب رد ش دوش و دتسرفب روصنم اب گنج ی اپ
دنریگی م ار وا دوشی م میاق ی تقو و دوشی م میاق و دنکی م رار ف ش دوش، دتسیاب ل وا طخ مهج رد دوش
ی لیخ م هر اوخ سپ! دشنی ی بوخ مدا هک نیا، دنکی م توفن ناندز رد و متفرگ ار وا هفیلخ لااح بخ ی لیخ
! دنداتفا رد م هب یواعم و صاعور م اب نوچ دندوب بوخ

تیلو تقیقد تفرعم تیمها

ام هک ی تقو هک تسا ی اهلئسم نیا ی نعید! تسا ی بیجع هلئسم ی لیخ تیلو هلئسم ی لک روطه ب لاصا
، دنراندل لوبق ار لاصا ار ی لو اهنیا هک دنتفگی م اهی ضعب هب عجار ی تقو ناگرزب هک میمهفی مینکب ماگن
ی م! دراندل لوبق ار نامز ماما هچ ی نعید! بجع! تسا بیجع ام یارب ی لیخ، دنراندل لوبق ار نامز ماما

¹ 242. ص 16، ج، ماما هفیحص

² 81. ص 21، ج، یرهطم دیهدش راتآ هعومج؛ 104 ص، نامز تاییضتقم و ملاسا

³ 143. ص 3، ج، توکل م رار سا هب دوش عوجر

تسا نیمه [ن آگرزب روظنم]؟! دشاب هتشداندن لوبق ار نامز ماما و دشاب معیشی سک کپ دوش
 می مرد دعب، هتشنوژ اهباتک، هتشدگش نس ز لاسد دانفیه هکی یاقاً نآ [م تنگ هک] دوب زورید هسلج رد
 ش تمعدنی لو ن آ ربق رسد دیابل وادی م فجنه هکی تقو ص خشن لاف: «هکی دیوگی م - دیبئاتن اونعهب - دیآ
 ادیب مه ی تصرف رگا دعب بتسا مدرک ش تیامد و همداسر اجنیا هب ار ش ای گدنز، مدرک ش کمک هکنآ! ادوب
 فرحنیا ی درف! دنزی مزار فرحنیا ی داعی درفی نیعی»! دنک ترایز دورب مه ار نینمولاریم ربق درک
 ناشدنیا؟! تسای غیلته هچ نیا بخ! دنادی م غلبم ار دوخ و دنکی معیشت بتکم غیلته دراد هکی دنزی م ار
 دراد ش زرا ردقچ و ت فیلأت، باسد ن آ رب و تسا ردقچ نینمولاریم ز او ت تفرعم نازیم دهی م
 رگید دهی م ناشد همه اهینیا؟ دراد ش زرا ردقچ ی یوگی م هکی بلاطم
 لاصا امش [ایا] «! منکن عافد ش قد ز رگا متسینم امهچ ای مدج رسپ»: دیوگی م دیآی م هکی یاقاً نآ
 لاصا امش! دنراد ی قد هچ اهینیا هک، دیراد ربخ؟! دینک عافد دیبایید لامه هک، دنراد ی قد هچ اهینیا دینادی م
 ؟! دیراد تفرعم اهینیا تیلانو هب و اهینیا لمه هب

تسا نیا نامز ماما ی ارب بیغ علاطا هب تبسن و بیغل ناسم هب تبسن اهینیا تفرعم نازیم
 ترصد ن آ زارون، دینشینی می ناکم کپ رد ترصد، دنکی م روهمظ ترصدی تقو هک میراد تیاور
 نیا دروم رد [ن اشیا¹ درادن تواضق رد اهینیا و هنیب و دهانش هب زاینرگید و تسا عطاس نامسا هب
 روز لامه - یرون کپ اجنآ و دنراذگی می یاج کپ دنروای می لدنص کپ: دیوگی م یروطنیا [تیاور
 دوشی م هتشدانگ روزن آ طسو اجنآ رد ی لدنص نیا! دوری م نامسا هب - ؟ تسیچ روز م نادی م تسا رزیل
 صیخشت ار تیعقاو دناوتی م ترصد، دروخ ترصد هب روزنیا ی تقو و دروخی م دیآی م روزنیا
زیغ اناب سپ؟! درادن ربخ، هتشنوژ ی لدنص نیچ یور ترصد هک ن آ [ایا] دیامرفه بخ «! دهد
 ی م عامصخ و اجنآ رد تسشینی م هک مه نینمولاریم؟! تسیچ² **مُکْرِكِدِنِ نِیْسَانِ لَا وَ مُکْتَا عَارْمِلِنِ یْلِمُهُم**
 ؟ دوب اجک هفوک دجسم رد روزن آ، تفگی م اهنا ریمضالی فام ز ترصد و ترصد ن آ تمذخ دندما
 دینکی م هجو ت

لثم راگنا! دیآی م یرون کپ [هک هچ نیعی]! درادن ماما ماگیاج هب ی تفرعم چیه] لاصا نیعی
 مداینم - تفری م مدآ ی تقو، دوب هشیب کپ ش قاطی لایب نیا دوب ی میدق ی اهمامد [تسا میدق ی اهمامد
 طقف ماما هب تبسن اهینیا نیعی. مامد طسو ن آ دروخی م روزن لایب ن آ ز - میتفری م هک میدوب کچوک تسا
 زارگا متسینی ی نلاف دنزرف نم»: [دیوگی م] تقو ن آ! تسا ردق نیا تفرعم! دنراد تفرعم راقم نیا
 «! منکن عافد ناشقد

نیا»: [دنیوگی م] و دنکی م آزهتسا و مرخسم ار تفرعم لها و دنیآی م دارفا نیمه تقو ن آ
 کپ هک و ترخا رگید مدینشی م مامدوب نم «! تسای دروآردنم ی اهزیچ اهینیا، تسینت تیاور رد بلاطم
 تقو ن آ و تسای دروآردنم بلاطم اهینیا» [دنیوگی م]؟! ی یوگی م هچ، ی اه دناوخد مه هموظنم محفص
 اه هاریب نیا هب ناسنا هک دوشی م نیمه ش اهجیتن «! مینک عافد ناممدج و ناممدج قد زار میهاوخی م ام
 دتفای م

دارفا ی جیردت هبنت ل ماء، ق ناقد نایب

هچ هک دنمهفب و دننادب دارفا هکنیا ات؛ دوشب نشور و دوشب هتنگ ی تسیاب هک تسای بلاطم اهینیا
 اهنا ی رکف طیارش هب هتسد دارفا رد هبنت. دنوشی م هبنتم هبترم کپ دارفا همه. دننک باختنا ار ی ریس
 لناسم رد هکی دارفا. دنکی م ادیب توافت فلاخ بلاطم رد اهنا هتارو کروک بالست نازیم و اهنا طیحم و
 فلاخ هب و دیباید شیی ی اهنزور کپ مه اهنا ی ارب دیاش؛ دنناسنا مه اهنا مرخ لایب، دنراد بالست فلاخ
 کپ رد و دننسه مکحم ی لیخ دارفا - هک دینک ضررف - نوچ لامه دیوگب ناسنا دیابن. دنربب ی پ ناشدوخ

¹ 386 ص 2، ج، داسر لا
² 1742 ص 53 ج، راونلا راحب.

دندروخبر رگنلت مکمک، ددنتسه مکحمه کی یاهنیمه! هذ، ددنتسه روطنیمه رخآ ات س پ ددنتسه راکه ب ا ب میضقه
 نانشیپ صاخشا زا میسا وضو ن و د ب دوشی مذلصا هکاهی ضعب. دنوشی م هابتشا هجوت م و دندرگی مرپ
 می ادیپ هبتن ن اشیار پ رگید بلاطم ی لیخ و ایاضقه و لئاسم اب ن اش دوخ ن دش هجاوم اب، مکمک مکمک، درپ
 هطساو هب هکنیا هذ، ار تیز ن آ، دهدب رارق رظن دروم ار فدهن آ هک تسانیا ملاء هفیطو تقو ن آ. دوش
 دراد هگت تیعضو ن آ رد و لهجرد ار صاخشا ن آ، یویند ماطد

لئاسم ی نایم نیا، ددنتشونی م ار ی نایم نیا ددنتشاد اقا موحرم هکی عقوم نامه رد تسانیا م دای ن م
 مدشلئاسم زا می ضعب هجوت م عقوم نامه رد ن م، دندرکی م نیودت ددنتشاد عقوم ن آ رد ن اشیا ار می عامتجا
 و ن ئارق و طیارش و ت ایصوصخ هب هجوت اب، بلاطم هنوگ نیا حرط: «بصلاخ هک متفگ ن اشیا هب و
 می سک کی [رگا]، هلب بذ لاو! تسانیا می ساسد می لیخ هئئسم، هئئسم نیا. دوشب هتفرگ رظن رد دیاب بناوج
 موحرم لثم می سک کی، [دشاب روما سار رد و] دهدب ماجنا یراک دهاوخ می لقتیسد لام موحرم لثم
 دهاوخ رگا اما. تسانیا مک، دیوگی هچره، تسانیا مک دیسیونب هچره، دهدب ماجنا می هئئسم دهاوخ می ضاق
 «؟ هچ دشاب یرگید روط لئاسم هک دینک ضر ف

را کرگا می لعا دد نیا: «مفتگ ن اشیا هب» میسیونی م ار می لعا دد ن آ ام: «هک دوپ نیا خساپ بذ هتبا
 میضقه نیا رد اجنیا، دش هداقتسا عوس نیمه زا و داد تسد راک می لعا دد رگا می لو، بذ رایسب دهدن تسد
 دنمهف و دنداد دارفا و دوشب حرطم دیاب هک تسانیا می لئاسم اهنیا «! دوشی م ادیپ ل کشم

تابصع زا روبع و ناناوج کاپ ترطف

گنر می یاهن ادجو. تسین روطنیا. دنابم موحذ کی هب ایاضقه هک تسین روطنیا م رخلأ اب بذ هتبا
 رتت حار اهنا و دندر تکیدزدن ترطف هب اهنیا، می هاگشناد می هاطیحم رد ناوج هقبط صوصخه و هشدن
 روبع تابصع نیا و تاحلاطصا نیا هذدنکرصد و هذدنز دنب ریگاپوتسد می اهدنوبدیق ن آ زا دنناوتی م
 ددندک

خساپ. داد جحص خساپ، جحص هبلاطم هب دیاب. تسانیا می حیحص تابلاطم، تابلاطم هک منیبی م ام و
 نیا تلعا اقا. دشاب می قطنم، دشاب تسرد دیاب جحص هبلاطم باوج. دریدپی مذ ترطف دشاب جحص ریغ
 می ماقم می سک. دنکی مذ می داریا می سک. تسین می داریا می قطنم خساپ رد. بوخ رایسب، تسانیا و نیا [هئئسم
 نیا اقا: دیوگی م. دنکی مذ ت ساوخرد ار می بلاکتی می سک. دنکی مذ بلط ار می تسایر می سک. دنکی مذ ار بلط ار
 دوری م دوشی م مامت، ش هار م نیا، نیا، نیا، نیا: دیبامرفد؛ تسانیا شور هار بذ. رگید تسانیا
 ما خیال می کنیم فقط خودمان همه چیز می دانیم، [فقط] ما می فهمیم، [فقط] ما می دانیم، ما بر
 مسائل مطلع هستیم و ما تصمیم گیر هستیم و بقیه باید اطاعت کنند! نمی توانیم، این طور نمی توانیم [کار
 را پیش ببریم]. اگر فردی بخواد این طور باشد، این فرد جز ولی خدا که مشرف بر نفوس هست نیست.
 فقط او است که می تواند آن نامه نانوشته را از قلب بیرون بکشد و بگوید: «بفرما، شما می خواستی این
 را به من بگویی! بیا» [و طرف مقابل بگوید: «بله من می خواستم به شما این را بگویم.» ولی آیا بقیه
 هم همین طور هستند؟ بقیه حرف گفته ما را نمی فهمند، چه برسد به نامه نانوشته را.

یک وقتی با مرحوم آقا یک جایی، یک مجلسی بودیم، ما دیدیم آقا یک چیزی می گوید، طرف
 دارد یک چیز دیگری جواب می دهد. گفتیم: بهبه! حالا آن آقا از آن زمره افرادی است که نامه نانوشته
 را می خواند؛ او حرف گفته آقا را نمی فهمد! ببینید تفاوت از کجا تا کجاست؟! که وقتی من از آنجا بیرون
 آمدم به [کسی] گفتیم: من می خواستم سرم را به دیوار بزنم از این ردوبدل هایی که ما در این [مجلس]
 دیدیم و شنیدیم. مرحوم آقا گفتند: خب نظرت راجع به این مجلس چه بود؟ ما هم نظرمان را دادیم. یک
 اخمی کردند: «خب حالا غیر از این» گفتیم: «صرف نظر از آن هر چه شما می فرمایید!» اگر از من
 نظرخواهی می کنید، این است، اگر می فرمایید: «دهانمان را ببندید!» خب هر چه شما بفرمایید! حرف
 آقا یک چیز دیگر می زنند، طرف یک چیز دیگر دارد [جواب می دهد].

رظان در ف کی، فرطی در ف کین او ذعه هک ن م هکنیا ات دوشب ن شور میضق نیا دیابن، للاحذ

رد، هار زای ریوخته چه نم؟! منک چه هر خلا اب بخد م مهفید نم، متسه هلئسم نیا هبت بسنی ئار در ف کید
مداد دارفا هب هکی یاهد ایا؟ م هدهد عاهد ردقچ دارفا هب نم؟ منک داجیا کی تکر د هچ نم؟ منک داجیا مدوخ ن هذ
رد هکی یاهد نامه و؟ تسا روطنیا بیضه؟ پیشاب دیاب ار گق لطم؟! دشاب ق لطم یاهد، عاهد دیاب، دوشی م
هب هکی یاهد نامه و دوشی م مداد ن سده ماما هب هکی یاهد نامه و دوشی م مداد نینمولار یما هبت عاطا
نیا؟ دشاب دیاب ق لاطا نیا؟ تسا نیا بیضه، دوشد مداد م قرا ن بدیز هب عاهد نامه، دوشی م مداد ن سده ماما
ی م یزیچ کید اقا م و حرم بتسیند بیغلاب امجر رگید هک مدید نم هکنیا، مدید مدوخ مشچ اب هدنپ هک ار
رگید [بیضه کید هرابود! [دهدی م باوج هچ و] دیوگی م هچ دراد نانشیا. دیوگی م رگید زیچ نیا دنیوگ
دشدت کاسد اقا هر خلا اب اتر رگید بیضه کید هرابود! [روطنیمه

دشابش ریسم و هار هجوتم ناسنا هکنیا اتر دروآی م شید ناسنا ی ارب ادخ هک تسای یاهزیچ انهنیا

دمحل آ و دمحمی اعل صد مهللا